

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ МУЗИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ОНЛАЙН У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

Му Веньлун

*аспірант кафедри освітології та інноваційної педагогіки
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
вул. Алчевських, 29, Харків, Україна
orcid.org/0000-0002-5508-9124
311250112@rambler.ru*

Ключові слова: здобувачі,
заклади вищої освіти, музика,
інформаційно-комунікаційна
компетентність, пандемія.

У статті порушено актуальну проблему організації онлайн-навчання в закладах вищої освіти Китайської Народної Республіки, зокрема викладання музичних навчальних дисциплін онлайн із використанням цифрових технологій та сервісів. Метою статті є висвітлення особливостей викладання музичних навчальних дисциплін онлайн у закладах вищої освіти Китайської Народної Республіки.

Автором проаналізовано основні нормативно-правові документи Міністерства освіти Китайської Народної Республіки, у яких детерміновано необхідність упровадження онлайн-освіти у вищій школі. Серед них такі: «Десятирічний план розвитку інформатизації освіти (2011–2020 роки)», «Думка щодо зміцнення будівництва, застосування й управління відкритими онлайн-курсами у вищій освіті», «План дій з інформатизації освіти 2.0», «Розпорядження щодо належної організації та управління онлайн-навчанням у коледжах та університетах протягом періоду пандемії», «Специфіка побудови цифрових кампусів у коледжах та університетах (проект)». Аналіз нормативно-правової бази свідчить, що стратегічний розвиток країни спрямований на модернізацію освіти з допомогою освітньої інформатизації, поглиблення реформи викладання та навчання у вищій школі, глибоку інтеграцію інформаційних технологій та викладання, застосування й обмін якісними освітніми ресурсами для якісного покращення процесу навчання.

Особливу цінність у статті становить розкриття автором особливостей викладання музичних навчальних дисциплін онлайн у закладах вищої освіти Китайської Народної Республіки, серед яких такі: урахування специфіки викладання музичних навчальних дисциплін, володіння цифровою грамотністю всіма учасниками освітнього процесу, забезпечення зворотного зв'язку, забезпечення інтерактивності та мультимедійної стимуляції, організація контролю навчально-пізнавальної діяльності здобувачів із боку викладача та самоконтроль.

З'ясовано, що використання онлайн-платформ, цифрових сервісів в освітньому процесі закладів вищої освіти стало особливо необхідним та затребуваним у період пандемії, спричиненої коронавірусом, тоді як до цього в закладах вищої освіти Китайської Народної Республіки цифрові технології були лише допоміжним засобом у музичній освіті та не використовувалися повною мірою.

Перспективи подальших наукових розвідок полягають у дослідженні проблеми формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх педагогів-музикантів у вищій школі Китайської Народної Республіки.

PECULIARITIES OF TEACHING MUSIC EDUCATIONAL DISCIPLINES ONLINE IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF PRC

Mu Wenlong

Postgraduate Student at the Department of Education and Innovative Pedagogy

G. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

Alchevskykh str., 29, Kharkiv, Ukraine

orcid.org/0000-0002-5508-9124

311250112@rambler.ru

Key words: *applicants, institutions of higher education, music, information and communication competence, pandemic.*

The article raises the topical issue of online learning in higher education institutions in China, in particular the teaching of music disciplines online using digital technologies and services. The purpose of the article is to highlight the features of teaching music disciplines online in higher education institutions in China.

The author analyzes the main legal documents of the Ministry of Education of the PRC, which determine the need for online education in higher education. Among them are: “Ten-Year Plan for the Development of Education Informatization (2011–2020)”, “Opinion on Strengthening the Construction, Application and Management of Open Online Courses in Higher Education”, “Action Plan for Education Informatization 2.0”, “Regulations on the proper organization and management of online learning in colleges and universities during the pandemic period”, “Specifics of building digital campuses in colleges and universities (project)”. Analysis of the legal framework shows that the country’s strategic development is aimed at modernizing education through educational informatization, deepening the reform of teaching and learning in higher education, deep integration of information technology and teaching, application and exchange of quality educational resources to improve the quality of the learning process.

Of particular value in the article is the author’s disclosure of the features of teaching music disciplines online in higher education institutions in China, including: taking into account the specifics of teaching music disciplines, digital literacy of all participants in the educational process, providing feedback, interactivity and multimedia stimulation, organization control of educational and cognitive activities of applicants by the teacher and self-control.

It was found that the use of online platforms, digital services in the educational process of higher education institutions became especially necessary and in demand during the pandemic caused by coronavirus, while before in higher education institutions in China digital technologies were only an aid in music education and not used to the full.

Prospects for further scientific research are to study the problem of formation of information and communication competence of future music teachers in higher education in China.

Постановка проблеми. У центрі посиленої уваги закладів вищої освіти Китайської Народної Республіки (далі – КНР) – питання інтеграції освіти й інформаційних технологій. Проблема повного та неповного охоплення онлайн-освіти в університетах почала формуватися у 2003 р., тоді більшість курсів із практичним змістом не могли бути ефективно реалізовані. У зв’язку зі здійсненням низки реформ, стрімким розвитком цифрових технологій та суспільства питання онлайн-освіти прогресує та має обнадійливі результати.

Музична освіта завжди була і залишається важливою частиною сучасної естетичної освіти в КНР. З розвитком суспільства та вдосконаленням мислення людей акцент музичної освіти в КНР поступово зростає, оскільки музика розкриває творчий потенціал суб’єкта, сприяє розвитку всебічно гармонійної особистості, здатності людини адаптуватися до сучасного середовища тощо. Проблема якісного викладання музики онлайн у закладах вищої освіти КНР є актуальною, що вимагає негайного її вирішення.

Аналіз основних джерел і публікацій. У контексті заявленої проблеми стали у пригоді ґрунтовні теоретико-практичні доробки українських та китайських науковців, які досліджували різні аспекти організації онлайн-навчання в закладах вищої освіти. Зокрема, у науковій праці Т. Собченко та Ц. Шеня розкрито питання організації змішаного навчання в підготовці майбутнього вчителя в Україні та КНР, окреслено суб'єктивні й об'єктивні чинники, які впливають на використання інтернет-платформ у процесі навчання здобувачів вищої освіти [3; 4]. Ю. Хуннань і У. Дунпін здійснили аналіз досвіду роботи в онлайн-форматі зі здобувачами під час пандемії, виявили позитивні та негативні сторони використання мобільних додатків у процесі навчання, вплив на якість викладання.

Лю Яньмін у дослідженні стану онлайн-навчання музичної практики в закладах вищої освіти КНР, зокрема в коледжі Сучжоу, виокремив слабкі та сильні сторони використання цифрових технологій у процесі навчання музичної практики. Також автором розкрито стратегії розвитку онлайн-освіти. Китайськими дослідниками Л. Хань Ін, Чж. Цін, К. Вейхуа було запропоновано детальний опис, можливості та використання розробленої онлайн-платформи для викладання етнічної музики [2]. Досліджено цифрові платформи підтримки музичної освіти, окреслено здійснення управління цифровими ресурсами для музичної освіти, визначено вплив цифрового середовища на викладання музики в закладах вищої освіти [1; 5; 6].

Мета статті. Метою статті є висвітлення особливостей викладання музичних навчальних дисциплін онлайн у закладах вищої освіти КНР.

Виклад основного матеріалу. Міністерством КНР ухвалено низку документів, що детермінують розвиток і впровадження комп'ютерних технологій в освітній процес закладів вищої освіти, основними серед яких є такі:

– 2012 р. – «Десятирічний план розвитку інформатизації освіти (2011–2020 рр.)». У документі чітко визначено, що стратегічний розвиток країни спрямований на модернізацію освіти за допомогою освітньої інформатизації [8];

– 2015 р. – «Думка щодо зміцнення будівництва, застосування й управління відкритими онлайн-курсами у вищій освіті». У документі пропонується поглибити реформу викладання та навчання у вищій освіті, активно адаптуватися до потреб персоналізованого розвитку здобувачів та диференційованого навчання протягом усього життя, створювати відкриті онлайн-курси та платформи громадського обслуговування на основі національних умов, посилити контроль за створенням платформ громадського обслуговування,

сприяти глибокій інтеграції інформаційних технологій та викладанню освіти, сприяти застосуванню й обміну якісними освітніми ресурсами та всебічно покращити освіту та навчання [9];

– 2018 р. – «План дій з інформатизації освіти 2.0». Основна мета цього документа – для прискорення модернізації освіти, побудови сильної освітньої нації активно сприяти розвитку «Інтернет + освіта» та культивувати розвиток інновацій [10];

– 2020 р. – «Розпорядження щодо належної організації та управління онлайн-навчанням у коледжах та університетах протягом періоду пандемії». У документі чітко окреслено загальні вимоги та різні напрями завдань щодо організації дистанційного навчання в коледжах і університетах країни [11];

– 2021 р. – «Специфіка побудови цифрових кампусів у коледжах та університетах (проект)» [12]. Проект спрямовано на підвищення якості викладання та дослідницьких послуг у галузі освіти, розширення можливостей ухвалення наукових рішень і управління освітою, а також підготовку фахівців нової генерації, яким притаманний інноваційний дух та вмiле володіння практичними навичками. Проект визначає, що всі заклади вищої освіти країни мають використовувати хмарні технології, мобільний інтернет, сприяти покращенню умов роботи закладу освіти, створювати мережеве, цифрове, інтелектуальне, персоналізоване та безпечне середовище освіти та викладання, просувати інформаційні технології.

Музика сприяє не тільки розвитку розуму й естетичних здібностей здобувачів, а й вихованню їхнього темпераменту, піднесенню їхнього розуму та вдосконаленню характеру, сприяє тим самим гармонійному та здоровому розвитку тіла та розуму. Тому питання якості викладання музичної освіти, ефективності методів та форм навчання, використання цифрових технологій у процесі навчання музичних дисциплін є важливими, перебувають у центрі уваги багатьох науковців, практиків, учителів та викладачів, є предметом дослідження.

Г. Вей у результаті дослідження цифрових платформ і технологій для викладання музики зазначає, що музична освіта в КНР стрімко розвивається, «<...> досягла багатьох перспективних результатів, але водночас має багато недоліків», зокрема:

– незважаючи на те, що викладачі визнають і усвідомлюють той факт, що здобувачі мають бути реальними суб'єктами у процесі викладання музики, вони часто пасивно наслідують викладача та виконують пасивну роль у процесі навчання, а також тренуються ізольовано. Тому у процесі навчання домінує лекція викладача, яка є провідною формою навчання;

– навчання музики має бути безперервним і відкритим для всіх слухачів, але нині воно часто обмежується виділеною кількістю годин на її вивчення, часто є спеціалізованим і теоретичним, що знижує його ефективність;

– через обмежену наявність музичних інструментів та іншого музичного обладнання музична освіта зазвичай зосереджена на вокальній музиці, що шкодить інструментальній [1].

У процесі викладання музичних дисциплін викладач демонструє власні професійні навички, доповнені теоретичними знаннями, що є важливою частиною цілей навчання. Вивчення курсів музичних дисциплін спрямовано на розвиток практичних навичок студентів у співі, акторській майстерності та виконанні танців, вони посідають почесне місце у професійній програмі вищої школи. Здобувачі вищої освіти мають опанувати не лише теоретичні знання, але і практичні вміння, навички, артистизм, тобто потребують високого рівня загальної компетентності, зокрема інформаційно-комунікаційної. Компетентним має бути і викладач закладу вищої освіти, який організовує освітній процес, а саме володіти на достатньому та високому рівні цифровою грамотністю для того, щоб якісно забезпечити результати навчання здобувачів.

На думку китайського дослідника Г. Вей, онлайн-освіта у вищій школі не просто зводиться до того, що викладачі роблять в аудиторії, або що видно, як вони це роблять в аудиторії, але належить до викладацької та навчальної діяльності, яка є ефективною та результативною [1]. Для викладачів проведення занять у форматі онлайн означає, що викладач більше не перебуває перед здобувачем, а працює перед екраном комп'ютера або об'єктивом камери. Звичайно, це ускладнює підготовку педагога до викладання в онлайн, оскільки відсутній безпосередній контакт. Важливим критерієм якості освіти та необхідною умовою успішного проведення курсу є врахування специфіки викладання музичних дисциплін у вищій школі та здатність здобувачів ефективно опанувати професійні навички.

У пригоді стало дослідження китайського науковця Яна Гуїна, який убачає у використанні цифрових інформаційних технологій у вищій музичній освіті широкі перспективи. Цифрові технології навчання – це міждисциплінарний, тривимірний сучасний спосіб викладання та навчання, у якому акустика, редагування, запис, ритм використовуються для програмування музики, а відтворення вже готового продукту здійснюється за допомогою мультимедіа. Також це інтуїтивно зрозумілий спосіб подачі звукових матеріалів, який поєднує нотні записи, текст, графіку, анімацію, відео, звук та іншу інформа-

цію, розширює тим самим способи сприйняття завдяки оцифруванню програмних і апаратних платформ. Автор зазначає, що обмін інформацією між учасниками освітнього процесу здійснюється миттєво й інтерактивно, формує нову методiku із застосуванням засобів комп'ютерних інформаційних технологій у викладанні курсів вищої музичної освіти. Важливу роль водночас має відігравати контроль із боку викладача та самоконтроль [7].

Коли вибираємо цифрові платформи, варто повною мірою використовувати передові IT-технології, приділяти особливу увагу інтерактивності мультисенсорної стимуляції та підтримки кількох інструментальних симуляторів. Інтерактивність означає, що здобувачі повинні мати можливість не тільки пасивно вчитися на основі наявного контенту, але й легко взаємодіяти з навчальними ресурсами, а мультисенсорна стимуляція означає, що у процесі навчання одночасно задіяні зорові та слухові органи чуттів, що досягається використанням популярних мультимедійних технологій і візуалізації музики та партитур.

Зазначимо також, що до пандемії в закладах вищої освіти КНР цифрові технології були допоміжним засобом у музичній освіті та не використовувалися повною мірою, про що свідчать наукові дослідження Г. Вей, Ян Гуїн, К. Кит, С. Юхонг, Г. Сяовень, Чж. Лань. Проте через поширення коронавірусу, що спричинило введення карантинних обмежень не лише в КНР, а й у всьому світі, використання онлайн-платформ, цифрових сервісів в освітньому процесі закладів вищої освіти стало необхідним.

Отже, особливостями викладання музичних навчальних дисциплін онлайн у закладах вищої освіти КНР є такі:

- урахування специфіки викладання музичних навчальних дисциплін;
- володіння цифровою грамотністю всіма учасниками освітнього процесу;
- забезпечення зворотного зв'язку;
- забезпечення інтерактивності та мультимедійної стимуляції;
- організація контролю навчально-пізнавальної діяльності здобувачів із боку викладача та самоконтроль.

Висновки. Отже, проаналізовано нормативно-правову базу КНР щодо впровадження онлайн-освіти у вищій школі та висвітлено особливості викладання музичних навчальних дисциплін онлайн у закладах вищої освіти КНР.

Перспективи подальших наукових розвідок полягають у дослідженні проблеми формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх педагогів-музикантів у вищій школі КНР.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гань Вей. Дослідження платформи цифрової підтримки для музичної освіти. *Філософія та соціальні науки*. 2009. Т. 22. № 5 [J60–05].
2. Лян Хань Инь, Чжао Цинь, Куай Вэйхуа. «Інтернет + освіта»: дослідження моделі онлайнної платформи для навчання етнічної музики [J]. *Художня освіта*. 2019 (8). С. 61–62 .
3. Собченко Т. Формування цифрової компетентності в підготовці майбутніх учителів в Україні та КНР. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія»*. 2021. № 1. Т. 7. С. 103–112.
4. Собченко Т., Шен Ц. Організація змішаного навчання у підготовці майбутнього вчителя в Україні та КНР. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5 «Педагогічні науки: реалії та перспективи»*. 2021.
5. Тао Нана. Вплив цифрового середовища навчання на викладання музики в коледжах та університетах [J] . *Науково-технічна інформація*. 2009.
6. Чжан Тин. Дослідження мультимедійних технологій у викладанні інструментальної музики [J]. *Море мистецтв*. 2007.
7. Ян Гуїнь. Створення та застосування цифрової системи навчання для вищої музичної освіти у моїй країні. *Художня освіта*. 2017 [Z8].
8. 教育部关于印发《教育信息化十年发展规划 [2011–2020 年]》的通知. URL: http://www.moe.gov.cn/srcsite/A16/s3342/201203/t20120313_133322.html (дата звернення: 01.11.2021).
9. 教育部关于加强高等学校在线开放课程建设应用与管理的意见. URL: http://www.moe.gov.cn/srcsite/A08/s7056/201504/t20150416_189454.html (дата звернення: 01.11.2021).
10. 教育部关于印发《教育信息化 2.0 行动计划》的通知. URL: http://www.moe.gov.cn/srcsite/A16/s3342/201804/t20180425_334188.html (дата звернення: 01.11.2021).
11. 中华人民共和国教育部. 教育部应对新型冠状病毒感染 肺炎疫情工作领导小组办公室关于在疫情防控期间做好 普通 高等学校在线教学组织与管理工作的指导意见. URL: http://www.moe.gov.cn/srcsite/A08/s7056/202002/t20200205_418138.html (дата звернення: 04.11.2021).
12. 教育部关于发布《高等学校数字校园建设规范 (试行) 》的通知 URL: http://www.moe.gov.cn/srcsite/A16/s3342/202103/t20210322_521675.html (дата звернення: 07.11.2021).

REFERENCES

1. Han Vei (2009). Doslidzhennia platformy tsyvrovoi pidtrymky dlia muzychnoi osvity [Research of digital support platform for music education]. *Filosofia ta sotsialni nauky*. Vol. 22 (5) (J60 – 05) [in Ukrainian].
2. Lian Khan Yn, Chzhao Tsyn, Kuai Veikhua (2019). “Internet + osvita”: doslidzhennia modeli onlainovoi platformy dlia navchannia etnichnoi muzyky [J] [Internet + Education : a study of a model of an online platform for teaching ethnic music]. *Khudozhnia osvita*. (8). P. 61–62 [in Ukrainian].
3. Sobchenko T.M. (2021). Formuvannia tsyvrovoi kompetentnosti v pidhotovtsi maibutnix uchyteliv v Ukraini ta KNR [Formation of digital competence in the training of future teachers in Ukraine and China]. *Naukovyi Visnyk MDU. Seriiia “Pedahohika ta psykhohohiia”*. Vol 1, t. 7. P. 103–112 [in Ukrainian].
4. Sobchenko T.M., Shen Ts. (2021). Orhanizatsiia zmishanoho navchannia u pidhotovtsi maibutnoho vchytel'ia v Ukraini ta KNR [Organization of blended education in the training of future teachers in Ukraine and China]. *Naukovyi chasopys NPU im. M.P. Drahomanova. Seriiia 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy*. Vol. 79. P. 113–117 [in Ukrainian].
5. Tao Nana (2009). Vplyv tsyvrovoho seredovyshcha navchannia na vykladannia muzyky v koledzhakh ta universytetakh [J] [The influence of the digital learning environment on the teaching of music in colleges and universities]. *Naukovo-tekhnichna informatsiia* [in Ukrainian].
6. Chzhan Tyn (2007). Doslidzhennia multymediinykh tekhnolohii u vykladanni instrumentalnoi muzyky [J] [Research of multimedia technologies in teaching instrumental music]. *More mystetstv* [in Ukrainian].
7. Ian Huin (2017). Stvorennia ta zastosuvannia tsyvrovoi systemy navchannia dlia vyshchoi muzychnoi osvity u moii kraini [Creating and applying a digital education system for higher music education in my country]. *Khudozhnia osvita* [Z8] [in Ukrainian].
8. Povidomlennya Minosvity pro druk ta rozpovsyudzhennya desyatyrichnoho planu rozvytku informatyzatsiyi osvity (2011–2020) [Notice of the Ministry of Education on Printing and Distributing the Ten-Year Development Plan for Education Informatization (2011–2020)]. URL: http://www.moe.gov.cn/srcsite/A16/s3342/201203/t20120313_133322.html.
9. Vysnovky Minosvity shchodo posylennya pobudovy, zastosuvannya ta upravlinnya vidkrytymy onlayn-kursamy v koledzhakh ta universytetakh [Opinions of the Ministry of Education on Strengthening

- the Construction, Application and Management of Online Open Courses in Colleges and Universities]. URL: http://www.moe.gov.cn/srcsite/A08/s7056/201504/t20150416_189454.html.
10. Povidomlennya Minosvity pro vydachu "Planu zakhodiv z informatyzatsiyi osvity 2.0" [Notice of the Ministry of Education on Issuing the "Education Informatization 2.0 Action Plan"]. URL: http://www.moe.gov.cn/srcsite/A16/s3342/201804/t20180425_334188.html.
 11. Ministerstvo osvity Kytays'koyi Narodnoyi Respubliki. Kerivni vysnovky Upravlinnya providnoyi hrupy z reahuvannya na epidemiyu novoyi koronavirusnoyi infektsiyi ta pnevmoniyi pro khoroshu robotu v orhanizatsiyi ta upravlinni onlayn-vykladanniam u zvyhaynykh koledzhakh ta universytetakh v period profilaktyky ta borot'by z epidemiyeyu [Guiding Opinions of the Office of the Leading Group for Responding to the Novel Coronavirus Infection and Pneumonia Epidemic on Doing a Good Job in the Organization and Management of Online Teaching in Ordinary Colleges and Universities during the Period of Epidemic Prevention and Control]. URL: http://www.moe.gov.cn/srcsite/A08/s7056/202002/t20200205_418138.html.
 12. Povidomlennya Minosvity pro vydannya "Polozhennya pro budivnytstvo tsyfrovyykh mistechok u vyshchykh navchal'nykh zakladakh (oprobuвання)" [Notice of the Ministry of Education on the issuance of the "Regulations for the Construction of Digital Campuses in Higher Education Institutions (Trial)"]. URL: http://www.moe.gov.cn/srcsite/A16/s3342/202103/t20210322_521675.html.